

Motion till riksdagen 2012/13:U245

av Penilla Gunther (KD)

Demokrati och mänskliga rättigheter i Nordafrika och Mellanöstern

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genom demokratiinsatser och insatser för att främja mänskliga rättigheter inom ramen för det svenska utvecklingssamarbetet verka för att stärka kvinnors rättigheter i Nordafrika och Mellanöstern.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i större utsträckning nyttja det särskilda demokratistödet till svenska partikutna organisationer (PAO) för att öka kvinnors och unga människors deltagande i nuvarande och framtida reformprocesser i Nordafrika och Mellanöstern.

Motivering

Drygt ett och ett halvt år har nu gått sedan ”den arabiska våren” tog sin början i Tunisien. Ett och ett halvt år sedan många medborgare i Nordafrikas och Mellanösterns ofta icke-demokratiska stater började göra demokratiseringsanspråk och ställa krav på mänskliga fri- och rättigheter. Sedan dess har många steg tagits mot mer demokratiska och pluralistiska samhällen i regionen. I Marocko har en ny konstitution, som bitvis är ett steg i rätt riktning mot ökat folkstyre, antagits efter folkomröstning. Fria och öppna president- och parlamentsval har för första gången hållits i tidigare enpartistater såsom Egypten.

Men även om de begynnande reformeringsprocesserna i flera av regionens länder är positiva återstår mycket att göra, i synnerhet för regionens kvinnor. Situationen för flera av dessa länders kvinnor tycks inte ha förbättrats eller till och med kommit att förvärras under de senaste 18 månaderna. För även om principen om jämlikhet mellan könen ryms inom Marockos nya konstitution, återfinns endast en kvinna i dagens marockanska regering. Detta är sex färre kvinnliga ministrar än för bara några år sedan. I 2012 års presidentval i Eryp-

Fel! Okänt namn på

ten återfanns inte en enda kvinna bland de 13 slutgiltiga presidentkandidaterna, av vilka Muslimska brödraskapets Muhammed Mursi gick segrande ur striden, trots den viktiga roll som den egyptiska kvinnorörelsen kom att spela under de folkliga protester som föranledde diktatorn Hosni Mubaraks fall.

Demokrati är dock mer än bara ett politiskt system. Pluralism allena garanterar inte existensen av mänskliga fri- och rättigheter. Regionens kvinnor är också kraftigt underrepresenterade i andra av samhällets offentliga rum, förutom det rent politiska. Det finns en rad exempel där kvinnors fri- och rättigheter i större utsträckning än tidigare tycks inskränkas, illustrerat bland annat av att ett lagförslag om att sänka giftasåldern för kvinnor från 18 till 14 år har diskuterats. Detta är steg i fel riktning på vägen mot ett mer demokratiskt Egypten.

Att inte låta flickor vara flickor innebär i allt väsentligt att man berövar dem deras grundläggande fri- och rättigheter – att man berövar dem deras värdighet. Barnäktenskap står i strid med internationella riktlinjer och (normativ) lagstiftning. Både FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna, FN:s barnkonvention och Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna är mycket tydliga på punkten att äktenskap endast kan ingås av myndiga personer (i de flesta stater 18 år) som ger sitt fulla samtycke. Även FN:s generalförsamling liksom Europaparlamentet har tydligt tagit avstånd från barnäktenskap.

Kristdemokraterna anser att brist på demokrati och de mänskliga fri- och rättigheterna utgör grogrunden för fattigdom, liksom det främsta hindret för hållbar utveckling. För oss är fattigdom inte endast ekonomisk, utan manifesteras framförallt av ett icke-demokratiskt styrelseskick och ofrihet. Med ökad tillgång till de mänskliga fri- och rättigheterna minskar människors ekonomiska fattigdom. Det omvända sambandet, att ekonomiskt välstånd skulle föda frihet och demokrati, är inte givet.

Där kvinnors rättigheter inte jämställs med männens hindras en verkligt demokratisk och hållbar utveckling. Att kvinnors fri- och rättigheter kränks får också samhällsekonomiska följder. Då kvinnor exkluderas från eller är underrepresenterade inom skolsystem eller arbetsmarknad minskar förutsättningarna för att skapa det ekonomiska välstånd som krävs för att skapa demokrati, lyfta människor ur fattigdom och skapa utveckling. Uppskattningar från USA:s motsvarighet till Sida, Usaid, visar att om tio procent fler flickor gick i skolan skulle världens samlade bruttonationalprodukt (BNP) öka med i genomsnitt tre procent.

Om staterna i Nordafrika och Mellanöstern skall kunna ta ytterligare steg mot demokrati måste kvinnors fri- och rättigheter till fullo respekteras och implementeras. Jag anser att Sverige även i fortsättningen bör verka för att underlätta och påskynda att så sker, genom att inom ramen för det svenska utvecklingssamarbetet bidra till att stärka kvinnors rättigheter i regionen.

För att säkerställa att kvinnor och unga människor inkluderas i nuvarande och framtida reformprocesser i regionen, ser jag också ett behov av ett särskilt stöd till dessa länders parlament och politiska partier, så att dessa lättare skall förmå axla ansvaret för sina länders potentiella demokratiutveckling. Krist-

Fel! Okänt namn på

demokraterna vill därför framöver öka nyttjandet av det så kallade särskilda demokratistödet till svenska partiknutna organisationer (PAO).

Dessa organisationer, såsom Kristdemokratiskt Internationellt Center (KIC), har ofta ett unikt nätverk av och djupt samarbete med demokratikämpar världen över, liksom unika insikter i specifika länders och regioners politiska, socioekonomiska och kulturella dynamik. Expertis är nödvändig för att inom en specifik kontext bidra till att lyfta upp och stärka vissa eftersatta samhällsgruppers mänskliga fri- och rättigheter och möjliggöra en plats för dem i demokratiska processer. Bland annat kan detta underlättas genom att utbilda Nordafrikas och Mellanösterns unga i demokratins grundvalar. Då ökar också förutsättningarna för att ungdomarna bättre än nuvarande ledare förmår förstå och tillämpa rättsstatsprincipen och principen om alla människors fri- och rättigheter den dag de själva kommer till makten.

Genom ökade satsningar på dylika projekt medels PAO tror vi att små, men viktiga, steg mot att öka kvinnors och ungas deltagande i reformprocesser i Nordafrika och Mellanöstern kan tas. På så sätt ökar sannolikheten att såväl kvinnors som ungas rättigheter i regionen på sikt stärks.

Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 3 oktober 2012

Penilla Gunther (KD)